

## WZÓR PISMA DLA RODZICÓW DOT. REKOLEKCJI W TRAKCIE ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Szanowna Pani Dyrektor, Szanowny Panie Dyrektorze,

Jako rodzice dziecka, które nie uczęszcza na lekcje religii rzymskokatolickiej, w imię przestrzegania fundamentalnych zasad państwa demokratycznego tj. ochrony praw mniejszości i równości obywateli wobec prawa, zwracamy się z uprzejmą prośbą o **niewyrażanie zgody i zaprzestanie umożliwiania tego, by organizatorzy rekolekcji dowolnie przerywali zajęcia szkolnych rekolekcjami, a także o zapewnienie realnie dobrowolnego udziału w praktykach religijnych i zaprzestanie zmuszania nauczycieli do opiekowania się uczniami podczas rekolekcji tj. praktyk religijnych.**

Wychowanie religijne nie jest zadaniem instytucji publicznych (w tym szkół publicznych), ale **prawem** rodziców. Państwo stwarza jedynie warunki, by umożliwić uczestniczenie dzieci i młodzieży w rekolekcjach, poprzez zwolnienie ich z wypełniania obowiązku szkolnego w tych dniach. Zgodnie z art. 52 ust. 3. Konstytucji RP rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami, a § 10 ust. 1 Rozporządzenia z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach wskazuje, że uczniowie uczęszczający na naukę religii mają **prawo do zwolnienia z zajęć szkolnych** w celu odbycia trzydniowych rekolekcji wielkopostnych, jeżeli rekolekcje te stanowią praktykę danego kościoła lub innego związku wyznaniowego. Wynika z tego, że **rola szkoły ogranicza się tylko do zwolnienia dziecka na okres rekolekcji z zajęć w celu umożliwienia rodzicom realizacji prawa do wychowania religijnego.**

W powyższym kontekście zadbanie o to, by poinformować szkołę o zamiarze skorzystania z prawa dziecka do zwolnienia w celu odbycia trzydniowych rekolekcji, znajduje się w gestii rodziców, którzy powinni zwolnić dziecko w sposób określony w statucie. Może im o tym przypomnieć katecheta czy katechetka podczas lekcji religii, jako przedstawicielka związku wyznaniowego, organizującego rekolekcje. To jest jedyna osoba w szkole, która ma prawo "organizowania" rodziców i dzieci do uczestniczenia w rekolekcjach. Kiedy zajmuje się tym dyrektor, rozdając wszystkim rodzicom do podpisania oświadczenia o wyrażeniu bądź niewyrażeniu zgody na udział w rekolekcjach, to wówczas przekracza swoje kompetencje.

Rolą nauczycieli zaś jest jedynie odnotowanie w dzienniku zwolnienia.

Jednocześnie dla uczniów, którzy nie zostali zwolnieni ze szkoły przez rodziców, szkoła ma obowiązek prowadzić obowiązkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze zgodnie z planem, realizując rozporządzenie MEN z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. Jeśli zaś te dni ustalono jako dni dodatkowo wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w rozumieniu § 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji roku szkolnego (tzw. dni dyrektorskie), szkoła organizuje (zgodnie z § 10 ust. 1 Rozporządzenia z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, zdanie drugie) zajęcia wychowawczo-opiekuńcze, na które rodzice mogą, ale nie

muszą postać dzieci, a ich obecność jest odnotowywana w dzienniku zajęć w świetlicy lub bibliotece szkolnej.

Powyższe stanowisko zaprezentował Minister Edukacji Narodowej w piśmie do Fundacji Wolność od Religii z dnia 27 czerwca 2017 r. wskazując, że uczniowie nieuczestniczący w rekolekcjach *są zobowiązani do udziału w zajęciach szkolnych odbywających się w godzinach ustalonego stałego planu zajęć i mają odnotowywany fakt obecności na tych zajęciach. Nieuprawnione jest więc informowanie rodziców, że w czasie rekolekcji nie ma zajęć - z wyjątkiem sytuacji, gdy wszyscy uczniowie szkoły uczęszczają na religię* (oraz zostali zwolnieni na rekolekcje).

Co więcej, zauważyć należy, że deklaracja chęci uczestniczenia w lekcjach religii, złożona przez rodziców uczniów, nie jest jednoznaczna z chęcią uczestniczenia w dowolnych uroczystościach religijnych w przyszłości, jest wyłącznie deklaracją chęci uczestniczenia w lekcjach religii. Nie jest też deklaracją światopoglądową, zaś szkoły nie mają prawa pytać uczniów o wyznanie ani światopogląd (np. o to, który z uczniów NIE BĘDZIE UCZESTNICZYŁ w praktykach religijnych). W związku z tym uznawanie z góry, że wszystkie osoby chodzące na religię wezmą udział w rekolekcjach, a także praktyka zaprowadzania niejako "z automatu" wszystkich dzieci uczestniczących w lekcjach religii na praktykę religijną, jaką są rekolekcje, jest naruszeniem art. 52 Konstytucji ust. 6:; "Nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych". Zaprowadzenie dziecka, znajdującego się pod władzą szkoły, na rekolekcje, można zakwalifikować jako zmuszenie dziecka poprzez wykorzystanie jego niedojrzałości oraz funkcji i autorytetu szkoły do udziału w praktyce religijnej, na którą rodzic nie wyraził zgody. Uczniowie mają prawo do uczestniczenia w lekcjach religii bez jednoczesnego obowiązku uczestniczenia w mszach czy w spotkaniach rekolekcyjnych. W przeciwnym razie działanie szkoły byłoby formą zmuszania do udziału w praktykach religijnych, co wprost naruszałoby Art. 53 ust. 6 Konstytucji RP.

Z wielu dostępnych badań socjologicznych płynie wniosek, że zdarza się, iż na lekcje religii rzymskokatolickiej rodzice zapisują dzieci np. z powodu umieszczenia ich w planie zajęć w bloku zajęć obowiązkowych. Chcąc uniknąć bezproduktywnego spędzania czasu „samotnie” w świetlicy, uczniowie wolą być z rówieśnikami w klasie i traktują religię jak przedmiot szkolny. Nie jest również tajemnicą, że częstą motywacją rodziców i uczniów do udziału w lekcjach religii jest uzyskanie wyższej średniej ocen. Biorąc pod uwagę powyższe, oczywistym jest, że rodzice, którzy wyrazili zgodę na udział w lekcjach religii, niekoniecznie mają zgodę na udział dziecka w praktykach religijnych.

Z korespondencji prowadzonej przez Fundację z Ministerstwem Edukacji Narodowej wynika, że ***wszelkie zajęcia wykraczające poza realizację podstawy programowej a więc m.in. udział uczniów w uroczystościach kościelnych powinny odbywać się za zgodą rodziców.***

Kwestię organizacji rekolekcji reguluje § 10 Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. (Dz. U. z dnia 24 kwietnia 1992 r. ze zm.). Dyrektor szkoły NIE JEST ORGANIZATOREM REKOLEKCJI i nie jest zobowiązany do udostępniania pomieszczeń szkolnych w celu odbycia praktyk religijnych, szczególnie w CZASIE ZAJĘĆ SZKOLNYCH.

Proboszcz, zgodnie z par. 10 ust 3 Rozporządzenia, ma obowiązek poinformować dyrektora co najmniej miesiąc przed terminem rozpoczęcia rekolekcji. Nie wynika z tego jednak prawo do dysponowania przez Proboszcza przestrzenią szkoły, ani na dyrektorze nie powstaje obowiązek udostępnienia pomieszczeń szkolnych na cele praktyk religijnych. Dyrektor może udostępnić salę, zgodnie z odrębnymi przepisami, natomiast udostępnienie sal nie może uniemożliwiać prowadzenie zajęć zgodnie z przyjętym planem lekcji. Jedyny obowiązek powstający na dyrektorze - to obowiązek zwolnienia w te dni z zajęć osoby chcącej odbyć trzydniowe rekolekcje.

Organizacja praktyk religijnych to wewnętrzna sprawa związków wyznaniowych, a angażowanie nauczycieli - niezależnie od ich światopoglądu - do opieki nad uczniami biorącymi udział w rekolekcjach wykracza poza ustawowe gwarancje bezstronności władzy publicznej i poza obowiązek organizacji lekcji religii oraz narusza podstawowe prawa obywatelskie jak prawo do nieujawniania światopoglądu (nauczyciele).

Żadna religia nie powinna wpływać na działania edukacyjne w polskiej szkole publicznej. Szkoła publiczna winna być szkołą przyjazną dla wszystkich dzieci, niezależnie od światopoglądu ich rodziców i ich samych. Ustawa o gwarancjach wolności sumienia z dnia 17 maja 1989 r. w art. 10 ust. 1 wyraźnie określa, że *Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań*. Zgodnie z Konstytucją RP art. 25 ust. 2 **Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym.**

Nadmieniamy, że wyjścia na wydarzenia religijne związane z uczęszczaniem na zajęcia z religii określonego wyznania, powinny być organizowane przez katechetów. Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 1,2,3 i 6 ustawy Prawo oświatowe dyrektor odpowiada za organizację i standard opieki „W CZASIE ZAJĘĆ ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZKOŁĘ”. Formalnie organizatorem rekolekcji nie jest ani szkoła ani katecheta lecz proboszcz parafii kościoła katolickiego, która ma osobowość prawną i zatem może przyjąć odpowiedzialność cywilną za przebieg rekolekcji i bezpieczeństwo uczniów przebywających pod opieką proboszcza i osób, którymi się posługuje tj. księży, zakonnic i katechetów lub katechetek. "Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 pkt 5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, jednostką Kościoła Katolickiego mającą osobowość prawną jest parafia, a jej organem - proboszcz. Powyższy przepis pozostaje w związku z kanonem 532, według którego proboszcz występuje w imieniu parafii w załatwianiu wszystkich czynnościach prawnych"; (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2004 r., IV CK 108/03). Odpowiednie regulacje dotyczą również parafii pozostałych kościołów, których działalność jest regulowana ustawowo przez Rzeczpospolitą Polską.

Liczę na zrozumienie i Państwa wrażliwość jako reprezentantów władzy publicznej, proszę również o udzielenie odpowiedzi z zachowaniem formy pisemnej.

Jednocześnie na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wnoszę o udostępnienie informacji publicznej poprzez udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania:

- 1) Czy szkoła w informowała rodziców, że jeśli życzą sobie, aby ich dziecko uczestniczyło w rekolekcjach, muszą zwolnić je z zajęć SZKOLNYCH? W jaki sposób dyrektor szkoły pozyskał informację o zwolnieniach?
- 2) Ilu uczniów zostało zwolnionych na rekolekcje?
- 3) Czy w dzienniku elektronicznym zostało odnotowane zwolnienie uczniów?
- 4) Kiedy i w jaki sposób (np. telefonicznie, mailem) dyrekcja szkoły została powiadomiona o terminie rekolekcji przez organizatora?
- 5) Kiedy i w jaki sposób dyrekcja szkoły powiadomiła o terminie i sposobie organizacji rekolekcji rodziców i uczniów?
- 6) Czy nauczyciele/wychowawcy zostali „poproszeni” przez dyrektora szkoły o opiekę nad uczniami w czasie odbywania przez nich praktyk religijnych?
- 7) Czy nauczyciele, którzy nie byli zainteresowani opiekowaniem się uczniami podczas rekolekcji musieli ZGŁOSIĆ TEN FAKT do dyrekcji szkoły?
- 8) Czy dyrekcja szkoły zwróciła się do nauczycieli z prośbą o opiekę nad uczniami czy przydzieliła opiekę zgodnie z planem zajęć?
- 9) Ilu nauczycieli nie posiadających skierowania do nauczania religii opiekuje się uczniami podczas rekolekcji?
- 10) Ilu katechetów opiekuje się uczniami podczas rekolekcji?
- 11) Ilu nauczycieli opiekuje się uczniami nieuczestniczącymi w rekolekcjach?
- 12) Dla ilu oddziałów w szkole zajęcia dydaktyczne odbywały się zgodnie z ich planem zajęć, a dla ilu zorganizowano jedynie zajęcia opiekuńcze? Ilu uczniów, z ilu oddziałów uczestniczyło w tych zajęciach?
- 13) Ilu jest uczniów zapisanych na religię rzymskokatolicką w roku szkolnym 2023/2024?
- 14) Ilu uczniów w szkole nie jest zapisanych na religię rzymskokatolicką w roku szkolnym 2023/2024 (prosimy o wskazanie wyniku ilościowo i procentowo)?

Wskazuję również, iż zgodnie z art. 13 ust. 1 Ustawy Uodostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

Stosownie do art. 14 ust. 1 ustawy, określam następujący sposób i formę udostępnienia żądanych informacji, tj. wysyłka na wskazany adres e-mail ....., jako załącznik do korespondencji elektronicznej.

Z poważaniem